

Advies aan B&W

Onderwerp

Opinienota Afwegingskader Financiële Participatie bij Grootschalige Energie-opwekking

Wat adviseer je te besluiten ?

De Opinienota Afwegingskader Financiële Participatie bij Grootschalige Energie-opwekking met bijlagen aan de gemeenteraad aan te bieden ter opiniëring

Aanleiding

De gemeenteraad heeft bij motie van 4 oktober 2018 het College opgedragen om

- *De verschillende mogelijkheden in kaart te brengen hoe de gemeente Oss ervoor kan zorgen dat de diverse vormen van lokaal opgewekte energie de gemeenschap van Oss kunnen versterken.*
- *De bevindingen van dit onderzoek te gebruiken om kaders te stellen voor participatie bij diverse vormen van lokaal opgewekte energie. En deze ter opiniering en besluitvorming aan de gemeenteraad voor te leggen zodat de raad een uitspraak kan doen over zowel de richting als hoe ver de gemeente hierin moet gaan.*

De bedoeling van deze motie is op diverse wijzen vertaald in besprekingen met de gemeenteraad :

- Onderzoeksrapport REBEL-groep januari 2020.
- Podiumbijeenkomst 21 maart 2019.
- Financiële participatie als onderdeel van de Nota Grootschalige Zonne-energie waarover de gemeenteraad heeft besloten op 19 december 2019.
- Besluitvorming over het Osse aandeel in RES-bod 1.0.: Handreiking 50 % Lokaal eigendom. Bijlage 5 : raadsbesluit 28 januari 2021.
- Onderdeel van Verkenning Duurzame Polder : raadsbesluit 28 januari 2021.
- Zie passage in de Bestuursovereenkomst Duurzame Polder : ligt voor ter bespreking in de gemeenteraad

In de 2 energie-opwekkingsprojecten waarvoor de gemeenteraad groen licht heeft gegeven, is financiële participatie onderdeel van de besluitvorming geweest :

- Afspraken over financiële participatie met betrekking tot windpark Elzenburg/de Geer : raadsbesluit 6 juli 2017.
- Afspraken over financiële participatie met betrekking tot zonnepark De Mun : raadsbesluit dd. 19 november 2020.

Bij motie van 9 juni 2021 ("Urgentie voor participatiebeleid bij energie-opwek neemt alleen maar toe ") heeft de Raad het College opgedragen om alsnog snel uitvoering te geven aan de motie uit 2018 en daarbij ook de informatie uit de handreiking RES 1.0. te betrekken.

In de Raadsvergadering van 7 oktober jl. heeft de wethouder zijn excuses aangeboden voor de vertraging en toegezegd voor medio november een Opinienota met een afwegingskader voor te

leggen. De uitkomst daarvan wordt vervolgens vertaald in een Nota Afwegingskader Financiële Participatie bij Grootschalige Energie-opwekking.

Aan welke opdracht draagt dit bij ?

Financiële participatie bij grootschalige energie-opwekking is landelijk onderdeel van de maatregelen om de energie-transitie te bevorderen. Wij zetten dit instrument in om onze ambities met betrekking tot de energie-transitie te realiseren.

Voor projecten met betrekking tot grootschalige wind- en in mindere mate zonne-energie wordt financiële participatie van de omgeving gebruikelijk geacht. Dit is opvallend. Want bij andere infrastructurele trajecten wordt met name naar de opbrengst voor de samenleving als geheel gekeken, incl. compensatie in natura, en is naar individuen over het algemeen alleen sprake van de wettelijke planschaderegelingen.

Financiële participatie bij grootschalige energie-opwekkingstrajecten wordt ingegeven door een meerledige doelstelling: 1) draagvlak en gemeenschapszin versterken en 2) de gemeenschap mee laten profiteren van lokaal opgewekte energie. 3) Dit mede om daarmee meer snelheid te kunnen maken met de energie-transitie.

De wettelijke basis om financiële participatie te regelen, is heel smal. Wel zijn er streefbeelden vanuit de diverse overheden en gedragscodes in de markt waarnaar kan worden verwezen. Als het gaat om private initiatiefnemers kan de gemeente tot op zekere hoogte , indien dit in haar beleid is vastgelegd, eisen stellen en in de vergunningverlening opnemen. Daarbij zal zij moeten waken voor misbruik van bevoegdheid. Naarmate de gemeente zwaarder is betrokken, kan zij meer eisen stellen

Bij Windpark Elzenburg/de Geer en zonnepark Munlaan hebben wij dergelijke afspraken opgenomen in de vergunningen. Ook in de bestuursovereenkomst voor het vervolg van de Duurzame Polder is de kapstok opgenomen voor een gezamenlijke aanpak met de gemeente Den Bosch en de Provincie voor de invulling van . financiële participatie.

Welk resultaat willen wij bereiken ?

In de Opinienota doen wij een voorstel voor een afwegingskader in de vorm van een set leidende beginselen:

1. Financiële participatie is maatwerk dat moet passen binnen het gemeentelijk afwegingskader.
2. Het gaat om het vinden van het juiste evenwicht per project in de belangen van de energie-transitie, van de initiatiefnemer en van de lokale gemeenschap.
3. De Osse ladder van participatie geeft een rangorde aan van het gewicht dat wij aan de diverse vormen van financiële participatie toekennen. Alleen planschade is wettelijk verankerd.

Osse ladder van financiële participatie

11

4. Afdwingen kan alleen als daarvoor een publiek- of privaatrechtelijke grondslag bestaat.
5. Daarbuiten kunnen wij afspraken maken met initiatiefnemers.
6. Daarbij moeten wij waken voor misbruik van bevoegdheid.
7. Financiële participatie is onderdeel van projectparticipatie en daarmee mede de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer.
8. In elk project dat wij aan de Raad voorleggen, zullen wij dit onderwerp adresseren en om een richtinggevende uitspraak vragen.

Onze vragen

Ter opiniering leggen wij de volgende vragen aan u voor :

1. Bent u het ermee eens dat financiële participatie per project moet worden bepaald en dat het dus maatwerk is passend binnen het gemeentelijk afwegingskader ?
2. Bent u het eens met de leidende beginselen voor financiële participatie ?
3. Bent u het eens met de Osse ladder van financiële participatie ?
4. Welke aandachtspunten wilt u nog meegeven ?

Welke argumenten zijn er voor dit advies ?

1. *Hiermee voldoen wij aan de opdrachten uit de beide moties.*
2. *Met een dergelijk afwegingskader laat de gemeente in algemene zin naar buiten toe zien dat zij aan financiële participatie hecht en hoe zij daaraan vorm wil geven.*
3. *Met een dergelijk afwegingskader heeft de gemeente een toetsingskader voor zichzelf.*
4. *Met een dergelijk afwegingskader geeft de gemeente vooraf richting aan initiatiefnemers.*

5. *Dit geeft richting aan de vervolgstappen voor de Duurzame Polder en eventuele grootschalige zonne-projecten.*

Wat zijn kanttekeningen, tegenargumenten of risico's ?

1. *Dit afwegingskader kan verwachtingen wekken bij belanghebbenden en de gemeenschap die wij niet kunnen waarmaken.*
2. *Te strakke hantering kan ertoe leiden dat initiatiefnemers afhaken en de energie-opwekkingsopdracht belemmeren.*
3. *De ontwikkelingen op dit terrein zijn dermate dynamisch dat het risico bestaat dat het afwegingskader al snel is achterhaald.*

Bijlagen

- *Opinienota financiële participatie in Oss bij grootschalige energie-opwekkingsprojecten (Ppt).*
- *Rapport Rebel 2019 Vergelijkend onderzoek naar de lusten van lokaal opgewekte energie voor de gemeenschap.*
- *Pondera iov Ministerie van Economische Zaken en Klimaat 25-06-2020 Inzicht in participatie bij windenergieprojecten Verkennende studie zes Europese landen.*

Samenvatting

In deze Opinienota wordt een voorstel gedaan voor een afwegingskader in de vorm van een set leidende beginselen voor financiële participatie bij grootschalige energie-opwekking. De Osse ladder van financiële participatie is onderdeel daarvan. Maatwerk is het vertrekpunt. Hiermee geeft het College uitvoering aan twee moties hierover van de gemeenteraad.